

2013 metų lietuvių kalbos (gimtosios) dalies žodžiu (viešojo kalbėjimo) pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo temos ir potemės

KALBA

1. Teigiama, kad tarmė padeda išsaugoti kultūrinę tapatybę. Aptarkite šį reiškinių remdamiesi konkrečiais pavyzdžiais.
2. Mūsų laikais patarlės ir priežodžiai tampa tik meninės kalbos puošmena. Remdamiesi konkrečiais pavyzdžiais, argumentuotai pritarkite šiai minčiai ar ją paneikite.
3. Ž. K. Kareras (Jean-Claude Carrière) teigia, kad atsiradus kompiuteriams išsiplėtė abėcėlė ir išmokti skaityti darosi sunkiau. Remdamiesi konkrečiais pavyzdžiais, argumentuotai pritarkite šiai minčiai ar ją paneikite.
4. Kurie būdai, jūsų manymu, veiksmingiausi keliant gimtosios kalbos prestižą? Argumentuotai išsakykite savo požiūrį.
5. Viešojoje erdvėje diskutuojama apie menkstančią jaunimo pagarbą kalbai. Remdamiesi konkrečiais pavyzdžiais, paaiškinkite, ar tokia nuomonė yra pagrįsta.
6. Pristatykite jums įdomius šiuolaikinius kalbotyros srities darbus. Pagrįskite savo pasirinkimą.
7. Populiarėjant skaitmeninėms technologijoms pasigirsta nuomonių, kad gali atsirasti literatūrinė SMS kalba. Paaiškinkite, kokį poveikį alternatyvi literatūrinė kalba galėtų daryti tradicinei literatūrinei / bendrinei kalbai.
8. Ar mūsų visuomenėje taisyklinga kalba yra būtinas kultūringo žmogaus požymis? Argumentuotai išsakykite savo požiūrį.
9. Kalbininkės Ritos Miliūnaitės teigimu, „elektroninis žargonas yra aiškiai susijęs su apibrėžta socialine grupe – jaunimu“. Remdamiesi šnekamosios internetinės kalbos pavyzdžiais, paaiškinkite, kodėl jauni žmonės kuria elektroninį žargoną.
10. Lietuviški naujadarai – vienas iš būdų išsaugoti kalbą. Remdamiesi konkrečiais pavyzdžiais, argumentuotai pritarkite šiai minčiai ar ją paneikite.

KULTŪRA

1. Dalyvavimas jaunimo organizacijose skatina pažinti ir puoselėti šalies / tautos kultūrą. Remdamiesi konkrečiais pavyzdžiais, argumentuotai pritarkite šiai minčiai ar ją paneikite.
2. Kokią biblioteką laikytumėte kultūros židiniu? Pristatykite tokią jums žinomą ar įsivaizduojamą biblioteką.
3. Šiais laikais gausėja kultūrinės reklamos viešosiose erdvėse. Remdamiesi konkrečiais pavyzdžiais, paaiškinkite, kokio poveikio visuomenei siekiama tokia reklama.
4. Rašytojas Liudvikas Jakimavičius teigia, kad socialiniai tinklai primena šiukšlyną. Remdamiesi konkrečiais pavyzdžiais, argumentuotai pritarkite šiai minčiai arba ją paneikite.
5. Fotografas D. Griffinas (David Griffin) teigia, jog fotografija įamžina reikšmingas akimirkas. Remdamiesi kelių šių dienų lietuvių fotomenininkų darbais, argumentuotai aptarkite, kas yra reikšminga šių dienų fotomenininkams.
6. Regionų ir miestų šventės vienas iš būdų kultūriniam paveldui populiarinti. Remdamiesi konkrečiais pavyzdžiais, argumentuotai pritarkite šiai minčiai arba ją paneikite.
7. Dažnai teigiama, kad istoriniai filmai padeda suprasti istoriją. Remdamiesi konkrečiais pavyzdžiais, argumentuotai pritarkite šiai minčiai arba ją paneikite.
8. Jaunimas vis geriau išmano naujas technologijas. Remdamiesi konkrečiais pavyzdžiais, paaiškinkite, kokią įtaką kultūrai gali turėti ši tendencija.
9. Neretai sakoma, kad įvairūs paminklai ir skulptūros virsta tiesiog nieko nereiškiančiais aikščių ir parkų ženklais. Remdamiesi konkrečiais pavyzdžiais, argumentuotai pritarkite šiai minčiai ar ją paneikite.
10. Jaunam žmogui svarbu pažinti tautos praeitį. Remdamiesi projekto „Misija Sibiras“ dalyvių dienoraščiais ir dokumentiniais filmais, paaiškinkite, kodėl.

LITERATŪRA

1. Kokias vertybes teigia paauglių literatūra? Šiuo aspektu argumentuotai pristatykite kelias pasirinktas knygas.
2. Rašytojas P. Hoegas (Peter Høeg) teigia, kad perėjimas į suaugusiųjų gyvenimą visuomet susijęs su stipriu, rimtu skausmu. Aptarkite šį procesą remdamiesi konkrečiais grožinės literatūros kūriniais.
3. M. Montenis (Michel de Montaigne) yra sakęs: *Aš retai skaitau mūsų laikų autorius, nes senovės rašytojai, mano nuomone, yra daug subtilesni ir turtingesni.* Remdamiesi konkrečiais grožinės literatūros kūriniais, argumentuotai pritarkite šiai minčiai ar ją paneikite.
4. Liaudies pasakose slypi žmonijos patirtis, apimanti žmonių santykių modelius, elgesio normas. Remdamiesi konkrečiais pavyzdžiais, paaiškinkite, kuo lietuvių liaudies pasakose aprašyta žmonijos patirtis aktuali XXI a. žmogui.
5. Įdomi ta literatūra, kuri kinta, nuolat atsinaujina. Remdamiesi konkrečiais pavyzdžiais, paaiškinkite, kuriuos šiuolaikinius lietuvių rašytojus laikytumėte didžiausiais novatoriais.
6. Dokumentinė literatūra dažnai skaitytoją įtraukia daug labiau nei grožiniai kūriniai. Pristatykite jums didelį poveikį padariusį dokumentinės literatūros kūrinį. Pagrįskite savo pasirinkimą.
7. Norint geriau suprasti literatūros kūrinį, būtinas tarpininkas (draugai, mokytojai, literatūros kritikai). Argumentuotai pritarkite šiai minčiai ar ją paneikite.
8. Grožinės literatūros ekranizavimas yra kūrinio žalojimas. Remdamiesi konkrečiais pavyzdžiais, argumentuotai pritarkite šiai minčiai arba ją paneikite.
9. Šiuo metu daug grožinės literatūros kūrinių skelbiama tik virtualiose literatūrinėse svetainėse. Remdamiesi pasirinktos svetainės pavyzdžiais, paaiškinkite, ar joje skelbiama kūryba gali būti laikoma visaverte literatūra.
10. Koks turėtų būti literatūros muziejus, kad jis skatintų XXI a. paauglių domėtis literatūros kūrėjų gyvenimu ir kūryba? Argumentuotai išsakykite savo požiūrį.